

Ratownik pokładowy

541905

Inna nazwa zawodu: nie występują

Zadania i czynności

Zasadniczym celem pracy ratownika pokładowego jest podejmowanie działań ratowniczych wobec osób będących w niebezpieczeństwie, a znajdujących się w trudno dostępnych miejscach na morzu lub lądzie. Ratownik likwiduje też zagrożenia spowodowane awariami lub katastrofami. Działania ratownicze podejmuje najczęściej z pokładu śmigłowca, z którego desantuje się lub opuszcza się zawieszony na linie dźwigu pokładowego.

Ratownik pokładowy pełni dyżury całodobowe, by natychmiast udzielić pomocy zagrożonym załogom statków, jachtów itp. oraz rozbitkom morskim. Jest członkiem załogi śmigłowca ratowniczego. W tym samym czasie pełni również dyżur druga „zapasowa” drużyna ratownicza. Do zadań ratownika w pierwszej kolejności należy utrzymywanie w gotowości podstawowego sprzętu ratowniczego, takiego jak: liny, krzeselka, nosze ewakuacyjne do podejmowania i wciągania ludzi oraz przedmiotów na pokład śmigłowca ratowniczego, drabinki linowe wraz z osprzętem do ich łączenia, apteczki pierwszej pomocy, kamizelki ratunkowe, a także aparaty płetwonurkowe.

Podczas lotu zobowiązany jest wykonywać wszelkie czynności zlecone przez dowódcę śmigłowca, bądź jego zastępcę – II pilota i obsługiwać urządzenia ratownicze, chyba, że zostało to powierzone technikowi pokładowemu. Po przybyciu na miejsce akcji podczas zawisu (lotu wiszącego) lub powolnego przemieszczania się śmigłowca na różnych wysokościach, po ustaleniu z dowódcą sposobu interwencji ratownik przystępuje do wykonywania czynności ratowniczych poza pokładem helikoptera.

W zależności od okoliczności wypadku, od tego czy akcja jest prowadzona na lądzie, czy na morzu – na pokładzie statku, czy też dotyczy rozbitków podejmowanych z tratw ratunkowych, łodzi czy bezpośrednio z wody – wybiera się jeden z wariantów podnoszenia i ewakuacji ofiary. Ratownik pokładowy może zjechać ze śmigłowca do wody, asekurując się tylko liną.

Następnie, w razie potrzeby pływając czy nurkując, podejmuje wymagającą pomocy osobę. W zależności od jej stanu zdrowia opasowuje ją pętlą ewakuacyjną, albo usadawia w opuszczonym ze śmigłowca krzeselku lub na noszach (w wypadku akcji na pokładzie statku lub na lądzie).

Po ewakuacji ofiar na pokład helikoptera, ratownik wciągany jest za pomocą dźwigu. Ratownik pokładowy wspólnie z lekarzem (jest on zawsze obecny na pokładzie śmigłowca) udziela rozbitkom pierwszej pomocy medycznej. Zarówno ratownik pokładowy jak i lekarz dysponują własnymi apteczkami. Do podtrzymania ich życia powinien podjąć niezbędne czynności reanimacyjne, opatrzyć rany, usztywnić złamane kończyny, podać tlen, a wychłodzonych w wodzie przykryć kocem elektrycznym. Opiekę taką trzeba sprawować aż do wylądowania śmigłowca na przyszpitalnym lotnisku i przekazania uratowanych lekarzowi.

Wykonując swe czynności zawodowe ratownik musi przestrzegać instrukcji lotniczych

związanych z bezpieczeństwem lotu, stosować się do obowiązujących zasad bhp, ppoż oraz ochrony środowiska naturalnego przed skażeniem.

Poza udziałem w akcjach ratowniczych ratownik pokładowy zobowiązany jest do odbywania systematycznych ćwiczeń w celu utrzymania dobrej kondycji fizycznej oraz podnoszenia swoich umiejętności i sprawności zawodowych.

Środowisko pracy

materialne środowisko pracy

Ratownik pokładowy wraz z załogą dyżurną śmigłowca czekają w bazie lotniczej na komendę do rozpoczęcia akcji ratowniczej. Właściwa praca ratownika odbywa się dopiero na pokładzie śmigłowca. Towarzyszą jej hałas i wibracje pracujących silników. Ratownik bez względu na porę dnia czy nocy i warunki atmosferyczne musi opuszczać się z pokładu śmigłowca, by podjąć rozbitków.

Zadania swoje ratownik pokładowy wykonuje z reguły w niewygodnej pozycji i przy niedostatecznym oświetleniu. Opuszcza się na linie na chybotały, śliski pokład wzywającej pomocy jednostki pływającej, bądź- asekurowany tylko liną – skacze bezpośrednio do morza, by wciągnąć na opuszczone ze śmigłowca krzeselko tonących ludzi. Odbywa się to często w zimnie, przy dużej wilgotności powietrza, silnym wietrze i wysokiej fali – przy ustawicznym zagrożeniu własnego zdrowia i życia. Obsługa sprzętu ratowniczego w takich warunkach, jak i przemieszczanie się wśród ostrych, wystających i ruchomych elementów jednostek pływających (czasem nawet ogarniętych pożarem) naraża na najróżniejsze urazy wywołane czynnikami mechanicznymi, potłuczenia, okaleczenia rąk i nóg, a nawet złamania kręgosłupa.

Mimo pracy w specjalnym piankowym kombinezonie pływaka ratownik pokładowy niosący pomoc rozbitkom sam zagrożony jest utratą życia. Do chorób zawodowych należą: przewlekłe choroby narządu ruchu wywołane nadmiernym przeciążeniem i uszkodzeniem mięśni i kości kończyn, uszkodzenia słuchu wywołane działaniem przeciążeń grawitacyjnych oraz pracą w podwyższonym lub obniżonym ciśnieniu atmosferycznym. Praca w wilgotnym, wietrznym środowisku naraża również na dolegliwości reumatyczne zaś ustawiczne napięcie nerwowe może stać się m.in. przyczyną chorób psychosomatycznych.

warunki społeczne

Ratownik pracuje w zespole. Choć podstawowe działania ratownicze wykonuje samodzielnie, to powodzenie całej akcji wymaga stałej współpracy, wymiany informacji konsultowania się z dowódcą załogi śmigłowca oraz pozostałymi jej członkami. Ze względu na hałas silników helikoptera, szum wiatru i wzburzonego morza porozumiewać się trzeba często uzgodnionymi sygnałami manualnymi i świetlnymi. Jednocześnie ratownik pokładowy musi nieustannie utrzymywać kontakt z ratowanymi ludźmi, udzielać im rad i ochraniać.

Ponieważ na powodzenie akcji ratowniczej rzutuje wiele trudnych do przewidzenia czynników losowych, takich jak stan pogody, morza itp., ratownik narażony jest na ustawiczne ryzyko i stresy. Praca ta daje jednak poczucie walki z żywiołami przeciwnościami losu, a w wypadku sukcesu – uratowania ludzkiego życia – przynosi dużą satysfakcję.

warunki organizacyjne

Praca ratownika pokładowego jest rodzajem służby. Chociaż obowiązuje go 8 - godzinny dzień pracy, praktycznie swoje podstawowe zadania wykonuje w systemie 24 - godzinnych dyżurów (w ciągu miesiąca wypada ich zwykle 6 do 7). Po dyżurze ma wolne 24 godziny. Pozostałe dni służby, odbywanej w trybie 8 - godzinnym, wypełniają głównie ćwiczenia fizyczne i kursy sprawnościowe, których celem jest utrzymanie dobrej kondycji fizycznej i doskonalenie umiejętności ratowniczych.

Pracę swoją ratownik wykonuje w dzień i w nocy, również w dni ustawowo wolne od pracy. W czasie służby nosi mundur wojskowy. Natomiast w trakcie akcji ratowniczej, kiedy przemieszcza się na pokładzie śmigłowca używa specjalnego piankowego kombinezonu pływaka.

Praca ratownika pokładowego jest ściśle nadzorowana przez dowódcę dyżurnej załogi śmigłowca, jednak jest niezrutynizowana. Wykonuje się ją bowiem na różnych akwenach, w zmiennych warunkach pogodowych, technicznych itp. W trakcie udzielania bezpośredniej pomocy ofiarom ratownik samodzielnie wybiera metody działania. Cięży na nim odpowiedzialność za bezpieczeństwo i zdrowie ludzi, których trzeba uratować, ale nie może też narazić na niebezpieczeństwo załogi śmigłowca.

Wymagania psychologiczne

Ratownika musi przede wszystkim charakteryzować odwaga i duża odporność psychiczna. Ma być przygotowany na długotrwały wysiłek, bez względu na porę dnia i nocy, w nieprzyjemnych, zagrażających życiu warunkach żywiołu morskiego. W wypadku interwencji przy niektórych katastrofach statków, awariach morskich platform wiertniczych czy instalacji przemysłowych na lądzie może być zagrożony również ogniem lub wyziewami toksycznymi. Do skutecznego działania w takich sytuacjach niezbędne są szybki refleks, ostry wzrok (w tym zdolność dobrego widzenia przy niedostatecznym oświetleniu i widzenie głębi, umożliwiające dobrą ocenę odległości), dobra koordynacja wzrokowo - ruchowa, brak lęku przed wysokością, a także zmysł równowagi oraz zręczności rąk i palców.

W tym zawodzie niezwykle przydatne są: zdolność koncentracji, a jednocześnie podzielność uwagi, uzdolnienia techniczne, wyobraźnia przestrzenna, umiejętność logicznego kojarzenia faktów i wyciągania wniosków, a także samodzielność i umiejętność szybkiego przerzucania się z jednej czynności do drugiej. Często bowiem trzeba samodzielnie natychmiast reagować na pojawiające się zagrożenia i podejmować trafne decyzje.

Mimo licznych zagrożeń ratownik pokładowy musi panować nad swoimi emocjami i współdziałać z resztą załogi śmigłowca, a także umieć nawiązać kontakt z ratowanymi, często rannymi, chorymi i zdesperowanymi ludźmi, bowiem od tego zależy powodzenie całej akcji.

Przy wykonywaniu tego zawodu istotne są umiejętność pływania, nurkowania, doświadczenie żeglarskie, spadochroniarskie, uprawianie alpinistyki i różnych sportów siłowych oraz zainteresowania medycyną (umiejętność udzielania pierwszej pomocy).

Wymagania fizyczne i zdrowotne

Pracę ratownika pokładowego, która wymaga bardzo dużej siły i jest niebezpieczna, mogą wykonywać tylko wszechstronnie sprawni i wysportowani mężczyźni, o bardzo dobrym stanie zdrowia i wysokiej wydolności fizycznej. Muszą oni w każdej chwili być przygotowani na duży wysiłek fizyczny, m.in. przy podnoszeniu i transportowaniu ofiar – często chorych bądź nieprzytomnych. Niezbędne są: silna budowa ciała, dobry wzrok, duża sprawność układu oddechowego, mięśniowego, kostno – stawowego oraz układu krążenia. Wszelkie wady fizyczne i wydolnościowe wykluczają z uprawiania tego zawodu.

Przeciwwskazaniem są choroby psychiczne, socjopatie, zaburzenia świadomości (padaczka), wady wzroku niepoddające się korekcji, wady słuchu oraz choroby ograniczające sprawność ruchową.

Warunki podjęcia pracy w zawodzie

Warunkiem wykonywania tego zawodu jest podjęcie zawodowej służby wojskowej.

Niezbędne jest posiadanie średniego wykształcenia i ukończenie szkoły chorążych Wojska Polskiego. Następnym krokiem jest zgłoszenie chęci wstąpienia do ratowniczej jednostki lotniczej i przejście wszechstronnych badań w zakresie sprawności i odporności organizmu (m.in. w komorze niskich ciśnień) oraz specjalistycznych testów i rozmów kwalifikacyjnych w Wojskowym Instytucie Medycyny Lotniczej w Warszawie.

Kandydat na ratownika pokładowego powinien być mężczyzną w wieku nie przekraczającym 30 lat. Wymaga się od niego również ukończenia kursów: płetwonurka, alpinistycznego, spadochronowego, sanitarnego, ratownictwa morskiego, a także zasad bhp i ppoż. Część z tych kursów można odbyć już w trakcie pracy.

Możliwości awansu w hierarchii zawodowej

W zawodzie tym istnieją ograniczone możliwości awansu. Wiążą się one głównie z uzyskaniem kolejnych stopni wojskowych – od młodszego chorążego do starszego chorążego sztabowego. Doświadczony ratownik pokładowy może zostać również instruktorem szkolącym kandydatów do tego zawodu.

Możliwości podjęcia pracy przez dorosłych

Ze względu na powiązanie pracy w zawodzie ratownika pokładowego z wykonywaniem zawodowej służby wojskowej szanse na jej podjęcie mają jedynie mężczyźni w wieku poniżej 30 lat.

Możliwości zatrudnienia

Informacje będą sukcesywnie uzupełniane.

Zawody pokrewne

- ratownik górski
- ratownik wodny

Polecana literatura

